

V Praze dne 28. dubna 2009

K aktuálnímu vývoji průmyslu a stavebnictví

Výsledky vývoje průmyslové výroby v ČR za dva měsíce letošního roku nepřekvapily a odpovídají tomu, co jsme již na počátku letošního roku předpokládali – pokles průmyslové výroby je velmi hluboký a nemá v moderní historii obdoby.

Připomeňme, že za posledních šest měsíců dosáhl pokles průmyslové výroby 15 % a za poslední tři měsíce je to bezmála 25 %. I když se dá očekávat, že výsledky za březen budou lepší než výsledky za leden a únor, bude tomu tak především proto, že již v minulém roce zaznamenal právě březen pokles průmyslové výroby – poprvé po deseti letech.

Bylo by vážným pochybením, kdyby takové výsledky vyvolávaly klamné naděje, že dna krize již bylo dosaženo a před ekonomikou je jen cesta vzhůru, jak o tom spekulují někteří analytici či politici. Naopak je nutno počítat s tím, že krizové jevy dále zesílí.

Vyplývá to podle našeho názoru z toho, že určité oživení výroby bylo zaznamenáno v únoru jen ve výrobě potravin, v chemii a farmacii a ve zpracování pryže a plastů. Významné oživení se týkalo také komplexu automobilového průmyslu. Všechna ostatní průmyslová odvětví prožívala další pokles výroby z toho daleko nejhlubší pokles pak výroba kovů, kde pokles již dosáhl bezmála poloviny produkce (index 53). Připomeňme, že jde o jedno z největších odvětví z hlediska hodnoty své produkce a také kooperačních vazeb.

Očekáváme proto, že v nejbližším období si další postup krize vynutí přistoupit k dalším úsporným opatřením ve firmách zasažených krizí. To bezpochyby povede k dalšímu výraznému omezování nevyužitých kapacit a snižování zaměstnanosti. Pokud až dosud bylo možné ještě v některých případech vyčkávat a spoléhat na možné oživení výroby, snižovat stavy zaměstnanců agenturních (nezřídka zahraničních), pak v nejbližším období již bude nutno přikročit i ke snižování kmenových stavů pracovníků a tedy bude to mít vážné dopady na vzestup celkové nezaměstnanosti.

Požadujeme proto, aby byly neprodleně přijata opatření na prodloužení doby pobírání dávek v nezaměstnanosti a také zvýšena celková podpora v nezaměstnanosti. Stejně tak požadujeme, aby byla urychleně dopracována opatření na doškolování zaměstnanců, která by umožnila uchovat jejich pracovní návyky a tyto rekvalifikace byly podmíněny s pobíráním podpory v nezaměstnanosti.

Je podle našeho názoru naprosto nezbytné, aby byla přijata další opatření na podporu tuzemské výroby. Vycházíme z toho, že podporu českého průmyslu nelze redukovat na zavedení šrotovného – o které se vede velký spor a jemuž se – sotva oprávněně – přičítá mimořádný význam při překonání krize. Domníváme se, že šrotovné bude mít jen velmi časově omezený dosah. Přispívá totiž jen k tomu, že se poptávka, která by jinak byla rozložena v delším časovém období, posune do letošního roku. Tím se však také omezí poptávka v příštím období.

Jsme toho názoru, že pro oživení poptávky je nutno udělat daleko razantnější a masivnější kroky a které by zejména měly dlouhodobější charakter. Jde především povzbuzení investiční činnosti. Zde za nejvýznamnější stimul bychom považovali rozhodnutí o neprodleném zahájení dostavby jaderné elektrárny Temelín, která je již projekčně připravena a kde rozhodnutí o výstavbě brání jen politické důvody.

Je nesporné, že zahájení prací na její výstavbě by znamenalo perspektivu dodávek pro velkou část českých firem, které by se mohly stát dodavatelem tohoto zařízení. Přitom takové rozhodnutí je opodstatněné tím, že tyto instalované výkony bude česká ekonomika v perspektivě 10 let potřebovat – s ohledem na snižující se zásoby uhlí i další dožívající energetické kapacity. Nešlo by tedy o rozhodnutí, které by bylo jako v případě šrotovného vynucené krátkodobými okolnostmi.

Navíc by zahájení výstavby této elektrárny znamenalo příležitost získat reference pro české firmy a to v situaci, kde se v celé Evropě chystá obnovení výstavby jaderných elektráren a tedy by českému průmyslu umožnilo ucházet se o takové zakázky.

Kromě toho by toto rozhodnutí nevyžadovalo žádné další požadavky na státní rozpočet, neboť by bylo uskutečňováno z prostředků firmy, kde má stát majoritu. Bylo by to podle našeho názoru daleko významnější než současné pokusy oživit poptávku po „bílém zboží“, kde vynaložené prostředky se zcela musejí míjet účinkem, neboť budou znamenat jen přínos pro obchodníky a český průmysl z toho sotva něco získá.

Také stavební výroba se propadá do stále hlubší krize – její produkce v posledních třech měsících klesla o desetinu. Přitom o žádné efektivní pomoci tomuto odvětví se nehovoří. Naléhavě proto upozorňujeme na náš návrh neprodleně připravit výstavbu 50 tisíc bytů se státní podporou a s nízkým nájemným určených pro mladé rodiny a osoby v penzijním věku.

Jsme přesvědčeni, že o těchto návrzích by mělo být rozhodnuto nezávisle na tom, zda je vláda v demisi nebo zde funguje jiná vláda s omezeným mandátem. Jakékoli váhání a prodlení jen dále zhoršuje vyhlídky české ekonomiky na překonání současné krize.